

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 01/22
Luxemburgissa 13.1.2022

Tuomio asiassa C-282/19
MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania

Katolisen uskonnon opettajat: kirkkoviranomaisen myöntämän soveltuvuustodistuksen edellyttäminen ei oikeuta määräaikaisten työsopimusten uudistamista

Kyse ei ole uskontoon eikä työsuhteen määräaikaaisuuteen perustuvasta syrjinnästä

YT ja 17 muuta henkilöä (jäljempänä yhdessä kantajat), jotka ovat jo useita vuosia opettaneet katolista uskontoa julkisissa oppilaitoksissa, ovat olleet Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricercan – MIUR (opetus-, korkeakoulu- ja tutkimusministeriö, Italia) palveluksessa perättäisillä määräaikaisilla sopimuksilla. Kantajat totesivat, ettei heitä ollut voitu vakinaistaa siten kuin Italian oikeudessa säädetään opetushenkilöstön osalta heidän tehtäviensä vuosittaisen keston johdosta, mikä ei mahdollistanut heidän merkitsemistään pysyviin soveltuvuusluetteloihin, joten he nostivat ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa kanteen, jossa he pääasiallisesti vaativat nykyisten sopimustensa muuttamista toistaiseksi voimassa oleviksi sopimuksiksi.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Italian säännöstyössä, jolla määräaikaista työtä koskeva puitesopimus¹ saatetaan osaksi Italian oikeusjärjestystä, suljetaan opetuslalla pois perättäisten määräaikaisten sopimusten muuttaminen toistaiseksi voimassa oleviksi sopimuksiksi, joten sen mielestä kannetta ei voida hyväksyä. Kyseisen tuomioistuimen mukaan on niin, että kun tällainen poissulkeminen ja se otetaan huomioon, että kyseessä olevia katolisen uskonnon opettajia ei ole voitu vakinaistaa siten kuin Italian oikeudessa säädetään, tässä oikeudessa ei säädetä yhdestäkään puitesopimuksen 5 lausekkeessa tarkoitettua toimenpiteestä perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäytön ehkäisemiseksi mainittujen opettajien osalta.

Niinpä se päätti kysyä unionin tuomioistuimelta, soveltuuko Italian säännöstö yhteen viimeksi mainitun määräyksen kanssa sekä unionin oikeudessa asetetun uskontoon perustuvan syrjinnän kiellon kanssa.² Lisäksi se pyysi unionin tuomioistuinta täsmentämään, onko kirkkoviranomaisen myöntämän soveltuvuustodistuksen, joka katolisen uskonnon opettajilla on oltava voidakseen opettaa, edellyttäminen sellainen puitesopimuksessa tarkoitettu ”perusteltu syy”, jolla määräaikaisten sopimusten uudistaminen voidaan oikeuttaa. Lopuksi se pohti, mitä päätelmiä pääasiassa olisi tehtävä, mikäli unionin tuomioistuin toteaisi kyseessä olevan säännöstyön mainitun yhteensoveltumattomuuden.

Tuomiossaan unionin tuomioistuin lausuu erityisesti sellaisten toimenpiteiden tehokkuudesta, joilla on kansallisessa oikeudessa tarkoitus sanktioida perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäyttöä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

¹ Määräaikaista työtä koskeva puitesopimus, joka on tehty 18.3.1999 (jäljempänä puitesopimus) ja joka on Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/EY (EYVL 1999, L 175, s. 43) liitteenä.

² Tämä kieltö perustuu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklaan sekä yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annettuun neuvoston direktiiviin 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16).

Unionin tuomioistuin toteaa aluksi muun muassa, että kyseessä olevien kansallisten säännösten ja määräysten tavoitteena ei ole järjestää jäsenvaltion ja kirkkojen välisiä suhteita, vaan ne koskevat katolisen uskonnon opettajien työehtoja julkisissa oppilaitoksissa, joten asia ei koske SEUT 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla kirkkoilla olevaa asemaa; niinpä unionin tuomioistuin katsoo olevansa toimivaltainen ratkaisemaan ennakkoratkaisupyyntö.

Asiasisällöstä unionin tuomioistuin katsoo, ettei uskontoon perustuvaa syrjintää ole tapahtunut, koska kantajien vakinaistaminen oli mahdotonta heidän tehtäviensä keston johdosta ilman mitään yhteyttä heidän uskontoonsa, ja toteaa sitten ensiksi, että tilanne, jossa kantajat eivät voi saada sopimustaan muutetuksi toistaiseksi voimassa olevaksi sopimukseksi, vaikka tämä oli mahdollista vertailukelpoisessa tilanteessa oleville muiden oppiaineiden opettajille, merkitsee kahden määräaikaista työntekijöitä koskevan ryhmän välistä erilaista kohtelua. Niinpä tällainen tilanne ei kuulu puitesopimuksen 4 lausekkeen³ soveltamisalaan, koska tässä lausekkeessa kielletään erilainen kohtelu määräaikaisten työntekijöiden ja vakituisten työntekijöiden välillä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei siis voi jättää soveltamatta kyseessä olevia kansallisia sääntöjä kyseisen lausekkeen perusteella.

Seuraavaksi puitesopimuksen 5 lausekkeesta, jonka otsikko on ”Väärinkäytöksiä ehkäisevät toimenpiteet”, unionin tuomioistuin katsoo, että tämä määräys on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan katolisen uskonnon opettajiin ei sovelleta sääntöjä, joilla on tarkoitus sanktioida perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäyttö, silloin, kun kansallisessa oikeusjärestyksessä ei ole mitään muuta tehokasta toimenpidettä kyseisen väärinkäytön sanktioimiseksi, minkä arvioiminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana.

Ei tosin ole poissuljettua, että katolisen uskonnon julkisen opetuksen ala edellyttäisi jatkuvaa mukauttamista alan palveluksessa olevien työntekijöiden lukumäärän ja mahdollisten käyttäjien lukumäärän välillä, mistä aiheutuisi työnantajalle väliaikaisia palvelukseenottotarpeita, sillä erityinen joustavuuden tarve tällä alalla voi olla puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu perusteltu syy tehdä perättäisiä määräaikaista sopimuksia. Tämän määräyksen noudattaminen kuitenkin edellyttää sen tarkistamista konkreettisesti, että kyseisten sopimusten uudistamisella pyritään kattamaan väliaikaisia tarpeita eikä tällaista mahdollisuutta tosiasiallisesti käytetä työnantajan pysyvien henkilöstötarpeiden kattamiseen. Nyt kyseessä olevassa asiassa eri määräaikaisten sopimukset kantajien ja heidän työnantajansa välillä ovat kuitenkin johtaneet samankaltaisten työtehtävien suorittamiseen useiden vuosien ajan, joten tällaisen työsuhteen voidaan katsoa täyttäneen tarpeen, joka oli pysyvä, minkä tarkastaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana.

Lisäksi unionin tuomioistuin toteaa muun muassa, että soveltuvuustodistus, joka katolisen uskonnon opettajilla on oltava voidakseen opettaa, myönnetään vain kerran eikä ennen jokaista määräaikaisten sopimuksen tekemiseen aiheen antavaa lukuvuotta riippumatta heille uskottujen tehtävien kestosta ja että tällä myöntämisellä ei ole yhteyttä toimenpiteisiin, joilla tavoitellaan sosiaalipoliittisia päämääriä; niinpä se katsoo, ettei kyseinen todistus ole sellainen puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ”perusteltu syy”, joka oikeuttaisi määräaikaisten sopimusten uudistamisen.

Lopuksi unionin tuomioistuin muistuttaa, että vaikka mainitulla lausekkeella ei ole välitöntä oikeusvaikutusta eikä kansallisella tuomioistuimella siis ole velvollisuutta jättää soveltamatta sen vastaista kansallista säännöstä, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on selvittää, onko kyseessä olevia kansallisia säännöksiä ja määräyksiä mahdollista tulkita puitesopimuksen mukaisesti ottamalla huomioon kansallinen oikeus kokonaisuudessaan ja soveltamalla siinä hyväksytyjä tulkintatapoja.

³ Puitesopimuksen 4 lausekkeen, jonka otsikko on ”Syrjimättömyyden periaate”, 1 kohdassa määrätään, että määräaikaisiin työntekijöihin ei saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin vakituisiin työntekijöihin pelkästään siksi, että heillä on määräaikainen työsuhteisuus tai työsuhte, ellei siihen ole asiallisia syitä.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian yhteydessä unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuinta, jotka käsittelevät samankaltaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127.

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106